

Denizcilik Psikolojisi ve Mürettebat Hasarları

Denizcilik, dünya üzerindeki en meşakkatli mesleklerden biridir. Deniz sergüzeşti üzerinde karşılaşılabilecek beklenmedik hadiselerin zorlukları bir yana, denizcilerin sosyal hayattan ve sevdiklerinden aylarca izole olmalarını gerektiren çalışma şartlarının sebebiyet verdiği psikolojik rahatsızlıklar da denizciliğin kolay olmamasının nedenlerindendir.

Türk P&I Hasar ekibi olarak, çetin şartlar altında çalışan mürettebatın psikolojik durumundaki değişimlerin personel kaynaklı hasarlara etkisinin de azımsanamayacak boyutta olduğuna şahit olmaktadır. Ruh sağlığındaki bozulmalar; gemi adamının işyeri olan gemilerde, dikkat bozuklukları, yetersiz performans, işi yapamama, uzun süre ortadan kaybolma, ani patlamalara yatkın olma, düzensiz davranışlar ve öfke nöbetleri sebebiyle istenmeyen neticelere sebep olmaktadır. Artan rekabet, operasyonel süreçlerin hızlanması, liman sürelerinin kısalması gibi deniz insanlarının iş yoğunluğunu ve stresini arttıran değişimlerle kazalardaki insan faktörünü de artırmaktadır. Örneğin yük gemilerindeki kaza istatistikleri, deniz kazalarının %80'inin insan kaynaklı olduğunu göstermektedir (Muslu, 2020). Sadece insan temelli meydana gelen kazaların, denizcilik endüstrisine yıllık maliyeti yaklaşık olarak 541 milyon dolardır (Etman ve Halawa, 2007).

The Mental Health of Seafarers International Maritime Health verilerine göre gemi adamı intiharları geçen yıllar içerisinde artış göstermektedir. İlave olarak depresyon, anksiyete, panik bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu, öfke kontrol problemleri, alkol bağımlılığı, maddenin kötüye kullanımı, dürtüsellik, takıntılar, intihar düşünceleri ve eylemleri çoğalmaktadır. İlave olarak Covid 19, gemi adamlarının psikolojik durumuna olumsuz etki etmiştir. 14 gün karantina süreci, gemilerin kumanya/malzeme ve benzeri ihtiyaçların tedarikinde yaşanan sıkıntılar, personel değişim planlarının aksaması yahut gerçekleşmemesi, planlanan uygulamalı eğitimlerin ve sertifikalandırmaların yapılamaması, gemi insanlarının liman çıkışı yapamadan uzun periyotlarla gemide çalışmak zorunda kalmaları bunlara örnek gösterilebilir. The International Seafarers' Welfare and Assistance Network (ISWAN) isimli, dünya çapında gemi adamlarının refahı için çalışan derneğe(charity) göre de yine son 4 yılda, yardım çağrısında bulunan gemi adamı sayısı ciddi anlamda artmıştır. Tüm bu nedenlerle, gemi insanlarının ruh sağlığını desteklemek ve önleyici müdahale programları ile ilerlemek önem arz etmektedir.

Av. Elif KAÇAR, LLM

Hasar Müdür Yardımcısı

+90 850 420 81 36 (D.243)

elif.kacar@turkpandi.com

2008 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmasının ardından, bir yıllık hukuk stajını deniz ve ticaret hukuku alanında iştigal eden NSN Hukuk Bürosu'nda tamamlayarak, İstanbul Barosu'ndan avukatlık ruhsatını aldı. Ardından lisansüstü eğitimi için İngiltere'ye taşındı, Kingston Üniversitesi'nde Uluslararası Ticaret Hukuku master programını tamamlayıp, akabinde yine NSN Hukuk Bürosu'nda ağırlıklı olarak ticaret ve deniz uyuşmazlıklarına ilişkin davalar / mahkeme işlerinden sorumlu (litigation) avukat olarak çalıştı. Türk P&I Sigorta A.Ş.'ye 2016 yılında hasar uzmanı olarak katıldı.

TURKP&I

Yukardaki gelişmeler ışığında, yeni bir alan olan “Denizcilik Psikolojisi” alanı uluslararası mecralarda daha fazla önemsenmeye başlanmış, IMO, EMSA gibi organizasyonlar bu alanda daha fazla çalışma yapma eğilimine girmiştir. 2013 yılında yürürlüğe giren MLC Konvansiyonu dahi, (The Maritime Labour Convention, 2006 (MLC, 2006)) bir yandan gemi adamlarının işçilik haklarının korunmasına yönelik düzenlemeler getirirken, diğer bir taraftan onların çalışma şartlarını iyileştirmeye yönelik fazlaca bölüm ihtiva etmekte olup, mürettebatın iyi oluşlarını korumak üzere atılmış en büyük ve somut adımlardan biridir.

Denizcilik Psikolojisi, denizcilik sektöründe çalışan bireyleri ve deniz ortamının çalışanlar üzerine etkisini inceleyen bir disiplindir. Çalışma alanları arasında; denizcilik alanına özgü fiziksel ve psikolojik stres faktörleriyle etkili biçimde başa çıkmayı sağlamak, insan kaynağının bilimsel yöntemlerle seçimi, yerleştirilmesi ve gelişiminin sağlanması, denizde insan kaynaklı kaza ve ölüm risklerini düşürmek, gemi insanların psikolojik iyi oluşlarını desteklemek, maliyetleri düşürmek ve riskleri kontrol edip yönetmek yer alır. Gemi ortamını daha huzurlu hale getirerek denizcilerin sürdürülebilir koşullarda çalışmasını sağlamak öncelikli amaçlarındandır.

Ülkemizde bu kapsamda, Türk psikologlar ve denizcilerce kurulmuş “Marine Mental Management” adlı şirket denizcilik psikolojisi alanında uygulamalarda bulunmaktadır. Konu firma, işe alım sürecinde adaylara testler ve mülakatlarla psikolojik değerlendirmeler yapmak suretiyle, adayın şirkete, pozisyona ve denizciliğin doğasında var olan zorluklarla baş etmeye uygun olup olmadığı değerlendirme hizmeti sunmaktadır.

İlave olarak, personele psikologlar tarafından ihtiyaca göre öfke yönetimi, etkili liderlik, kriz yönetimi, psikolojik ilk yardım gibi eğitimler verilmesi, personelin kontrat süresi boyunca psikolojik sağlığının ara kontrollerinin yapılması ve ihtiyaç durumunda psikoterapi desteğinin sunulmasının yanı sıra, kriz anlarında da şirkete, personel ve yakınlarına psikolog ve psikiyatrlarca danışmanlık verilmesi hizmetlerini vermektedir.

Bizler Türk P&I olarak, mürettebat hasarlarına ilişkin tecrübelerimize istinaden ve önleyici hekimlik hizmetlerinin önemine inandığımızdan, yukarıda bahsi geçen firmayı bu makalemizde tavsiye niteliğinde siz okurlarımızın dikkatine sunmak istedik.

Herkese güvenli seferler dileriz.

Referanslar:

Rathi, S. (4 Mart 2017). The business case for prioritising employee mental health. [Blog post]. Retrieved from <https://blogs.lse.ac.uk/management/2017/05/04/the-business-case-for-prioritising-employee-mental-health/>)

Etman, E., Halawa, A. (2007). Safety Culture, The Cure for Human Error: A Critique, World Maritime Excellence 8. IAMU Annual General Assembly.

Muslu, A. (2020). Denizcilik işletmelerinde gemi adamlarının bireysel iyi oluşu (1). Deniz Ticareti, 56-59.